

Dosar nr. 2r-773/18

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (L. Iarmaliuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (S. Gîrbu, Gr. Dașchevici, I. Muruianu)

DECIZIE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Anatolie Jurcov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov
împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea
prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
restituit cererea de apel depusă de către Anatolie Jurcov,

c o n s t a ț ă:

La 09 noiembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Jurcov a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina
cu privire la repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriai Orhei, sediul Telenești, s-a
respins cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov împotriva
Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului
moral.

La data de 28 martie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Jurcov a
depus cerere de apel nemotivată, împotriva hotărârii din 13 martie 2018 a Judecătoriai
Orhei, sediul Telenești.

Prin încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii
de apel depusă de Anatolie Jurcov și i s-a comunicat acestuia despre necesitatea
prezentării apelului motivat, în limba moldovenească (română), pînă la data de
27 iunie 2018 și s-a explicat apelantului că, în cazul neprezentării apelului motivat în
termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele
anexate va fi restituită.

Iar, prin încheierea din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit
cererea de apel depusă de către Anatolie Jurcov, cu toate actele anexate, deoarece
apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în
conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La data de 13 august 2018, prin oficiul poștal Anatolie Jurcov a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii contestate.

În motivarea recursului, recurentul, Anatolie Jurcov a indicat că, instanța de apel i-a încălcat dreptul la apărare, prin faptul neasigurării unui avocat, care să-i acorde asistență juridică garantată de stat, deși el a solicitat acest fapt prin cererea de apel. Mai mult, avocatul Ursan Gheorghe i-a reprezentat interesele doar în prima instanță.

La fel, recurentul a menționat că, prezenta cerere de chemare în judecată, deși a fost depusă în limba rusă, a fost primită în procedură de prima instanță.

Totodată, recurentul a invocat că, deoarece își ispășește pedeapsa în penitenciar, nu a avut posibilitate de a beneficia de serviciile unui traducător.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs reține că, încheierea din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată de instanța de apel, în adresa participanților la proces, la data de 17 iulie 2018, și a fost recepționată de recurentul Anatolie Jurcov la data de 07 august 2018, conform plicului anexat de recurent la cererea de recurs (f.d.117 verso).

Astfel, recursul declarat de Anatolie Jurcov, la data de 13 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de către Anatolie Jurcov, Colegiul comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea încheierii din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului moral, și restituirea cauzei spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, de la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni, într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Iar, în conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele cauzei rezultă că, la 09 noiembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Jurcov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului moral (f.d.1).

Prin hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului moral (f.d.60).

La data de 28 martie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Jurcov a depus cerere de apel nemotivată, împotriva hotărârii din 13 martie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești (f.d.64).

Prin încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Anatolie Jurcov și i s-a comunicat acestuia despre necesitatea prezentării apelului motivat, în limba moldovenească (română), pînă la data de 27 iunie 2018 și s-a explicat apelantului că, în cazul neprezentării apelului motivat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită (f.d.77-80).

Iar, prin încheierea din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de către Anatolie Jurcov, cu toate actele anexate, deoarece apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă (f.d.95-101).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Iar, în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile, de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Respectiv, verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele invocate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, la emiterea acesteia, Colegiul, consideră că, instanța de apel eronat a restituit cererea de apel depusă de Anatolie Jurcov, din cauza nelichidării neajunsurilor indicate în încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Iar, art. 113 Cod de procedură civilă prevede expres că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată.

Conform materialelor cauzei, Colegiul reține că, încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care i s-a comunicat lui Anatolie Jurcov despre necesitatea prezentării apelului motivat în limba moldovenească (română), pînă la data de 27 iunie 2018, a fost recepționată de recurent, la data de 14 iunie 2018, conform trimiterii poștale DS2100398285AS (f.d.82).

Iar, la data de 15 iunie 2018, prin intermediul oficiului poștal, apelantul Anatolie Jurcov a prezentat apelul motivat împotriva hotărârii din 13 martie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești (f.d.85).

Astfel, Colegiul menționează că, dreptul lui Anatolie Jurcov de a prezenta cererea de apel motivată a încetat la expirarea termenului stabilit de instanța de apel, adică la 27 iunie 2018, iar apelantul a prezentat apelul motivat pînă la această dată, și anume la 15 iunie 2018 (f.d.90).

Totodată, Colegiul relevă că, recurentul Anatolie Jurcov își ispășește pedeapsa în loc de recluziune, și anume Penitenciarul nr. 17 Rezina, și nu a avut posibilitatea reală de a beneficia de serviciile unui traducător. Însă, instanța de apel nu a apreciat acest fapt, prin ce a fost adus atingere esenței dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 120 din Constituția RM și dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Or, executarea pedepsei cu închisoare presupune aflarea persoanei în custodia statului, fapt ce nu poate limita obligația statului de a se conforma îndatoririlor prescrise în asigurarea exercițiului efectiv al drepturilor garantate de CEDO.

La fel, instanța de recurs relevă că, avocatul Gheorghe Ursan, a reprezentat interesele lui Anatolie Jurcov, doar în prima instanță, în baza mandatului MA 0895980 din 31 ianuarie 2018, emis în baza deciziei nr. 0162 din 31 ianuarie 2018 a coordonatorului Oficiului Teritorial Chișinău al CNAJGS (f.d.41), la solicitarea primei instanțe de acordare a asistenței juridice garantate de stat lui Anatolie Jurcov (f.d.40a).

În conformitate cu art. 81 Cod de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Avocatul Gheorghe Ursan, în baza mandatului MA 0895980 din data de 31 ianuarie 2018, a reprezentat interesele lui Anatolie Jurcov, avînd doar împuternicirea de reprezentare în judecată, lipsind drepturile speciale prevăzute de art. 81 Cod de procedură civilă. Respectiv, acesta nu a avut împuternicirea de a depune cerere de apel motivată, din numele lui Anatolie Jurcov, drept care trebuia menționat expres, în mandat, sub sancțiunea nulității.

În conformitate cu art. 77 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru parte sau intervenient, dacă domiciliul pîrîtului nu este cunoscut; în condițiile art.306, 316 și 278⁶ și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 19 alin. (1) lit. d) și e) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198-XVI din 26 iulie 2007, au dreptul la asistență juridică calificată persoanele specificate la art.6, care au dreptul la asistență juridică obligatorie în temeiul art.77 lit.a), b), c) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și care au nevoie de asistență juridică în cauze contravenționale, civile și de contencios administrativ, însă nu dispun de suficiente mijloace pentru a plăti aceste servicii, cauzele fiind complexe din punct de vedere juridic sau procesual.

Astfel, prin cererea de apel motivată depusă de Anatolie Jurcov, la data de 15 iunie 2018, prin intermediul oficiului poștal, acesta a solicitat înlocuirea avocatului

Ursan Gheorghe, care i-a reprezentat interesele în prima instanță (f.d.85), însă instanța de apel a ignorat această cerință.

Deși, în conformitate cu art. 203 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării cauzei se soluționează prin încheiere judecătorească.

De asemenea, Colegiul relevă că, apelantul Anatolie Jurcov nu a avut timp suficient, din momentul solicitării înlocuirii avocatului Ursan Gheorghe, care i-a reprezentat interesele în prima instanță, 15 iunie 2018, până la 27 iunie 2018, data indicată în încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Anatolie Jurcov, pentru a întreprinde toate măsurile necesare, de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță și de a asigura prezentarea ulterioară a cererii de apel motivate, conform criteriilor indicate în încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În condițiile respective, neînlăturarea neajunsului nu este imputabilă apelantului Anatolie Jurcov, iar prin restituirea cererii de apel în litigiu dedus judecății, s-ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngreuna în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil și a principiului disponibilității, consfințit în art. 27 Cod de procedură civilă, care statuează expres că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, ceea ce este inadmisibil.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 6 CEDO, care stipulează că, orice persoană are dreptul la judecarea pricinii ”în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor ale părților litigante. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Aceste principii includ și dreptul părții de a fi reprezentată în proces de către o persoană calificată în domeniul dreptului, cu atât mai mult că legislația procesuală națională declară acest drept.

În consecință, constatarea instanței de apel precum că, apelantul Anatolie Jurcov nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel și pe cale de consecință restituind cererea de apel, în condițiile în care neînlăturarea neajunsului nu este imputabilă apelantului Anatolie Jurcov și poate fi calificată ca o îngreunare a accesului la justiție, a apelantului Anatolie Jurcov, garantat de prevederile art. 20 al Constituției RM și art. 5 Cod de procedură civilă, conform cărora orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, odată cu casarea încheierii prin care s-a restituit cererea de apel, problema cu privire la punere pe rol a cererii de apel a lui Anatolie Jurcov împotriva hotărârii din 13 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, rămîne nesoluționată, eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fapt ce

impune admiterea recursului, cu casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare, sub aspectele sus menționate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, argumentele invocate de către recurent sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Anatolie Jurcov, a casa încheierea din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului moral, și a restitui cauza spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, de la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Anatolie Jurcov.

Se casează încheierea din 28 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Jurcov împotriva Administrației penitenciarului nr. 17 Rezina cu privire la repararea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei spre rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, de la etapa soluționării problemei cu privire la punerea pe rol a cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

judcătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan